

Бейсенов Б.К.,
Конусбекулы М.

**Иегова куәгерлері ілімінің
ерекшеліктері мен
посткеңестік елдерге
таралуы**

Бұл мақалада Иегова куәгерлерінің ілімі мен ғибадаттық ерекшеліктері талданады. 1876 жылы АҚШ-та негізі қаланған аталмыш діни ағымның негізгі ерекшеліктерін саралай отырып, оның ұлттық болмысқа қаншалықты кері әсер ететіндігі, адам санасын уайытын қатерлі ережелері түсіндіріледі. Өркениетті заманға ілесе алмайтын, рухани өсуі тоқтатылатын жастар осы діни ағымның негізгі мүшелері екеніне нақты мысалдар келтіріледі.

Иегова куәгерлерінің күннен күнге өрісі кеңіп бара жатқаны мақаланың «Иегова куәгерлерінің посткеңестік мемлекеттерге таралуы және сол қазіргі жағдайы» бөлімінде берілген деректермен дәлелденген. Бұл дәстүрлі емес ағымның Қазақстан жерінде де орнығып, жұмыс істеуі, адамдар санасына ықпал етуі қарастырылады. Отаншылдық сезімді жоққа шығаратын Иегова куәгерлерінің қазіргі хал-ахуалы талданады.

Түйін сөздер: Иегова куәгерлері, дін, заң, мемлекет, ұйым, ресми тіркеу.

Beysenov B.K.,
Konusbekuly M.

**Features of the teachings of
the Jehovah's Witnesses and
dissemination of post-Soviet
countries**

This article analyzes the teachings and activities of adherents of non-traditional religious movement «Jehovah's Witnesses». This article discusses the main features of this religious movement, founded in 1876 in the United States, its negative impact on society, and explains its devastating effect on human consciousness. We give specific examples of that the main participants are young people who failed to adapt to the requirements of the time, lagging behind in spiritual development.

The daily increase in the number of Jehovah's witnesses proved by means of numbers listed in the «Dissemination of Jehovah's Witnesses in the territory of post-Soviet states and the current status» section. The article also says that this non-traditional movement work in Kazakhstan, poisoning people's minds and presenting a danger for the future development of the country. From this research, we can learn that the movement of Jehovah's witnesses destroys the idea of humanity and patriotic feelings, making conscious and responsible for their actions people to be dependent on nod the instructions of a stranger «living robots» and the activists of this movement – one of the most dangerous in our time provocateurs.

Key words: Jehovah's Witnesses, religion, law, state, organization, official registration.

Бейсенов Б.К.,
Конусбекулы М.

**Особенности учения
Свидетелей Иеговы
и распространение на
постсоветских странах**

В данной статье анализируются учение и деятельность приверженцев нетрадиционного религиозного течения «Свидетели Иеговы». Рассматриваются основные особенности данного религиозного течения, основанного в 1876 году в США, его негативное воздействие на развитие общества и разъясняется его разрушительный эффект на сознание человека. Приводятся конкретные примеры того, что основной состав его участников – это молодые люди, не сумевшие приспособиться к требованиям времени, отстающие в духовном развитии.

Ежедневный рост численности свидетелей Иеговы доказывается с помощью цифр, приведенных в разделе «Распространение свидетелей Иеговы на территории постсоветских государств и нынешнее состояние». Отмечается, что данное нетрадиционное течение работает и в Казахстане, отравляя сознание людей и представляя опасность для будущего развития страны. Из данной исследовательской работы можно узнать, что движение свидетелей Иеговы разрушает идеи гуманности и патриотических чувств, превращая сознательных, отвечающих за свои действия людей в слепо подчиняющихся чужим указаниям «живых роботов», а активисты этого течения – одни из самых опасных в наше время провокаторов.

Ключевые слова: Свидетели Иеговы, религия, право, государство, организация, официальная регистрация.

**ИЕГОВА КУӘГЕРЛЕРІ
ІЛІМІНІҢ
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ
МЕН ПОСТКЕҢЕСТІК
ЕЛДЕРГЕ ТАРАЛУЫ****Кіріспе**

Еліміздің ата заңында ар-ождан бостандығы туралы, дінге және діни нанымға байланысты кемсітуге болмайтындығы, сондай-ақ қандай дін болмасын, азаматтардың ерекшеліктеріне қарамастан тең құқылы екендігі жазылған. Дегенмен, соңғы бірнеше жылда қалыптасқан еліміздегі діни ахуал заңдық жағынан болсын, діни сауаттылық тұрғысынан болсын біраз шараларды қабылдау керектігін дәлелдеді деуге болады. Осы орайда жастардың құқықтық және діни сауаттылығын жетілдіру бағытында әлі де атқарылар шаралар көп. Олай болатыны, қазіргі дәстүрлі емес деп атап жүрген діни ағымдардың негізгі назары жастарға бағытталып, олардың қатарын, көбінесе, жастар толтырып отыр. Жалпы, дәстүрлі емес діни ағымдардың көздеген мақсаты – халықты айтқанға көнетін ойсыз топқа айналдырып, оларды жанды қуыршақ сияқты басқару, санасына әмір жүргізу болып табылады. Кез келген адамды халықтың, не болмаса қандай да бір ұйымның құрамдас бөлігі ретінде қарастырсақ, тұлға ұйымның ортасына түскен кезде сол ұйымның ықпалына бейімделгіш келетіні белгілі. Тұлға ұйымның арасында қалған сәттен бастап бұрынғы табиғи қалпынан өзгеріп, мүлде басқаша ойлай бастайды, сол ұйымға тән іс-әрекеттерді жасайтын болады. Қазақ елі тәуелсіздігін алып, діни еркіндікке ие болғаннан кейін халық арасында дінге деген қызығушылық пайда болды. 90-жылдары елімізге дүниенің түпкір-түпкірінен әртүрлі бағыттағы діни ағымдар келе бастайды. Олардың ілімдері мен іс-әрекеттері біздің халқымыздың дәстүріне қайшы болып келеді. Енді солардың біреуіне тоқталсақ – Иегова куәгерлері [1].

Иегова куәгерлерінің ілімі мен ерекшеліктері

Қазіргі таңда Иегова куәгерлері әлемнің көптеген мемлекеттерінде өз жұмыстарын атқарады. Негізгі діни және әкімшілік орталығы Бруклин (Нью-Йорк) қаласында орналасқан. Бұл жерде діни әдебиеттерді шығарып, таратумен әрі өзге тілдерге аударумен айналысады. Мәселен, әлемнің 216 елінде (соның ішінде Қазақстанда да) 67 тілде тарайтын «Сторожевая башня», «Пробудитесь» журналдары иеговалықтардың басты ақпараттық қарулары болып табылады.

Соңғы жылдары «Иегова куәгерлері» атты діни жалған ағымның қатерлі әрекеті күшейіп кетті. Өздеріне қатысты қатаң бақылау мен тыйымның болмауын пайдаланып, аталған ұйым қатарына қандастарымызды кеңінен тартып, оларды мемлекетке, қоғамға және отбасына қарсы қоюға тырысуда. Ол 1876 жылы АҚШ-та Чарльз Рассел негізін қалаған діни ағым «Иегова куәгерлері» әскерде қызмет етуге, әнұрандардың орындалуына, туларға құрмет көрсетуге қарсы. Рождествоны, туған күндер мен басқа да мерекелерді атап өтпейді. Сонымен қатар, «Иегова куәгерлеріне» қойылатын талаптардың тағы бір қатары мынадай: қауым бастығы берген бұйрықтар мен жарлықтарды талқыға салмау, қауымның бір мүшесі жасаған күнәні қауым бастығына жеткізіп отыру (өйткені, айтпаса ол күнә өзінің мойнына артылады деп санайды), Иегова іліміне күмән туғызбау (күмәнді сұрақ қойған адам ұйымнан шығарылады), ақырзаман орнағанда осы ұйым ғана аман қалатынына имандай сену, ұйым ішінде жүргізіліп жатқан әрекеттердің бәріне көңіл толу, сол жұмыстарды құлшыныспен әрі қарай жалғастыру және де осы ұйымнан тыс жерде ақиқат өмір жоқ екеніне, ұйым тарапынан айтылмаған кез келген ақпараттың жалған әрі өтірік, тек қауым бастығы айтқан сөздердің ғана шын екеніне, егер тәжірибе оқыған ілімдеріне сәйкес келмей қалған жағдайда, мұны шайтан адастырды деп сену – иеговистердің адамды алжастыру әрекетінің түпқазығы [2].

«Иегова куәгерлері» өздерін христианбыз деп есептейді. Алайда, Ресейдің көптеген шіркеу басылары бұл пікірді жоққа шығарып отыр. Олардың айтуынша, «Иегова куәгерлері» ілімінде жүргендерге өз ұйымына қатысты айтылған сынды қабылдауға, басқа христиан храмдарына кіруге тыйым салынған. Ендеше, олардың қай жері христиан? Інжілді өзгертіп, өздерінің мақсат-мүдделеріне сай тәржімелеп алған «Иегова куәгерлерін» АҚШ-та «рухани қарақшылар» деп атайды екен. Көптеген дінтанушылар Иегова куәгерлерінің пайда болуын протестанттық адвентистермен ұқсатып, солардан бөлініп шыққан дейді, бірақ Иегова куәгерлері өздерін мүлде протестанттық ағымға еш ұқсамайтындығын айтады. Сонымен қатар кейбір зерттеушілердің пікірінше Иегова куәгерлерінің ілімінде ариандық элементтер бар. Жоғарыда айтылғандай борышты өтеу, ант қабылдау, Отанға қауіп төнгенде, қолға қару алу, мемлекеттік мерекелерді тойлау, туды және мемлекеттік рәміздерді құрметтеу, сайлауда дауыс беру – олар үшін тыйым салынған, яғни «харам».

Бір сөзбен айтқанда, Иеговашыл жандардың маңдайына патриот болу «жазылмаған». Сонда, жас жігіттер әскерге бармаса, елді кенеттен төнген қауіптен кім қорғайды? «Иегова куәгерлері» қауымының жетекшілері өз қатарындағы жас иеговашыларға жоғары білім алу мен ата-ананы тыңдауды да харам нәрсе деп түсіндіреді. Жоғары оқу орындарында білім алу көп уақытты алады, сондықтан Иегова құдайына құлшылық етуге уақыт болмайды дейді олар. Бұл аталған мәселенің жалған себебі. Ал шын себебі – жоғары білім алу адамның санасын оятады, дүниетанымын кеңейтеді. Білім қуған жастың дүниенің қыр-сырын терең ұғынады. Осыны жақсы түсінген «Иегова куәгерлері» ағымның жетекшілері өздерінің теріс әрекеттері ашылып қалмауы үшін, құрамындағы адамдарды үлкеннің ақылын тыңдамауға, білім нәрінен сусындамауға үндеп, рухани құлдықта ұстайды. Оның үстіне, соңғы кездері «Иегова куәгерлері» қауымының мүшелері таратып жүрген кітапшалардан экстремизм белгілері табылып жатыр. Біздің еліміздегі иеговашылар өзінің туған отанында жүргендей, асып-саспастан әдебиеттерін таратып, халықтың санасын улауға әрекет етіп жатыр. Егер жоғары жақтан ескерту бола қалған жағдайда, кришнаиттер тәрізді, бұлар да өздерінің сыртқы күштерінің қолдауымен және көптеген халықаралық құқық қорғау ұйымдарына сілтеме жасай отырып, «Қазақстанда демократия, діни сенім бостандығы тапталып жатыр» деп дабыл қағары хақ. Қазақстан көлеміндегі басшылық орны – Алматыда. «Куәгерлер» өздерінің басқосуларын жиі-жиі өткізіп тұрады. Ай сайын ұйымның әрбір мүшесі өздерін жоғарыдан қарайтындарға табысының 10 пайызын, яғни «ондық» (десятина) деп аталатын садақасын ерікті түрде төлейді екен [3].

Ал, мұндай құлдыққа түссең, одан кері шығу жеңіл шаруа емес. Көп жандар үшін секта құлдығына апарар жол – бір бағытта ғана: кейін қайтар жол болмайды. Өйткені, санасы әбден уланып, жүрегі секта деп соққан адамды бұрынғы ортасына, қалыпты дүниетаным үрдісіне қайтару – қиынның қиыны. Ол жандар «біз ғана дұрыспыз, қалғандарыңның бәрің – адасқансыңдар» деген сөзінен танбайды. Ол өзінің таным мүмкіндігінен айырылып, кірген сектасына психологиялық тәуелді болып қалады. Алдымен өзі, сосын отбасы бұзылады. Осы тізбекті әрі жалғай берсек, отбасынан кейін қоғам, одан әрі мемлекеттің тұтастығына сызат түсері айдан анық.

Бұрынғы Кеңес Одағының территориясында Иегова куәгерлері халықаралық ұйымы қарқын-

ды дамып келе жатқан «жаңа» діни ұйымдардың бірі болып табылады. ТМД әкімшілік бақылау орталығы Санкт-Петербург қаласында орналасқан.

Қазақстан Республикасы территориясындағы басты орталығы Алматы қаласындағы «Қалқаман-2» ықшам ауданында орналасқан [4].

Иегова куәгерлерінің посткеңестік мемлекеттерге таралуы және сол қазіргі жағдайы.

Көптеген Пост Кеңестік елдердің дінтанушылары мен зерттеушілері Иегова куәгерлерін секта десе, керісінше кейбір орыс дінтанушылары Иегова куәгерлері секта еместігін айтады. Әлемдік діндерді анықтайтын Британ энциклопедиясында Иегова куәгерлерін милленаристік сектаның ізбасарлары делінген. Сондай-ақ, жеке деноминация болып саналады.

«2016 жылғы Иегова куәгерлерінің жылнамасы» бойынша 2015 жылы бүкіл әлем бойынша белсенді мүшелер саны 8 220 105 адамға жеткен, 118 016 Ехоба куәгерлерінің қауымдастықтары тіркелген. Тек қана 2015 жылы Ехоба куәгерлеріне жаңа келген адамдар саны 260 273 адамға жетті.

Украиндық дінтанушы В.Е. Еленскаяның 2008 жылғы зерттеулеріне сәйкес Ехоба куәгерлері Еуропалық мемлекеттердің барлығында заңға сәйкес тіркелген. Еленскаяның зерттеулеріне байланысты Ехоба куәгерлері Еуропа елдерінен бөлек заңды түрде Америка Құрама Штаттарында және Канадада, сондай-ақ Израиль, Иордания, Куба, Нигерия, Доминикан Республикасы, Кот-д'Ивуар, Эквадор, Чад, Мексика, Танзания елдерінде жұмыс істейді. Ехоба куәгерлері Германия мемлекетінде ресми мүшелерінен салық жинауға қоғамдық құқық корпорациясының мәртебесі бар.

Иегова куәгерлерінің қызметі Қытай, Солтүстік Корея, Түрікменстан, Тәжікстан, Сауд Арабиясы, Иран, Ирак және басқа да бірқатар елдерде тыйым салынған. Кейбір елдерде, Ехоба куәгерлері кемсітуге, сондай-ақ қылмыстық қудалауға ұшыраған [5].

Ресей территориясына Иегова куәгерлері ең алғаш 1877 жылдары келе бастады. Ресей империясында Иегова куәгерлері 1913 жылы 24 қыркүйек күні ресми тіркеуден өтті. 1949-1951 жылдары Иегова куәгерлері мүшелерін және отбасыларын Сібірге, Қазақстанға және Қиыр Шығысқа жаппай көшіру басталды. Осы жер аудару атап өткен аумақтарда Иегова куәгерлерінің ілімдерінің тез таралуына әсер етті. 1991 жылы 27 наурызда «КСРО-дағы Иегова куәгерлері» ұйымының Әкімшілік орталығы тіркелді [6].

2004 жылы Мәскеудің аудандық сотының шешімімен Иегова куәгерлері ұйымы таратылып, тіркеуден шықты. Бірақ 2010 жылы Страсбург қаласында Адам құқығы жөніндегі Еуропалық соттың шешімімен, Мәскеудегі соттың заңсыз шешім қабылдап, қауымның тіркеуден өтпей, таратылғаны үшін Ресей Федерациясына жапа шеккен құрбандарға 70000 еуро төлеуді міндеттеді.

2001 жылдың ақпан айында, Грузияда Ехоба куәгерлері ресми тіркеуден шеттетілді. Бұндай жағдай діни ғимараттарды салуға және діни кітаптар әкелуге көптеген қиындықтар туғызады. Сонымен қатар Грузияда Ехоба куәгерлері соққыға да алынған кездер болған.

Ехоба куәгерлері Қазақстанда да жұмыс істейді. Бірнеше рет Ехоба куәгерлерінің заңға қайшы іс-әрекеттері және кемшіліктері табылған, құзыретті органдар бұндай жағдайларда олардың қызметін тоқтатып, айыппұлдар салып, тіпті елден шығарылған. Осыған қарамастан, діни ұйым бүкіл Қазақстан бойынша өз жұмысын жалғастыруда. Ехоба куәгерлерінің еліміздегі барлық облыс және елді мекендердегі ұйымдары Алматы қаласындағы бір орталықтан басқарылады. Жалпы, Қазақстанда Ехоба куәгерлерінің 60 филиалы бар. Олардың барлығы ешбір қиындықсыз 2011 жылғы қайта тіркеуден өтті. Ірі қауымдастықтар Алматы, Оңтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Қостанай және Ақтөбе облыстарында орналасқан.

Елімізге бұл ағым өкілдері өткен ғасырдың аяғында келе бастады. Сол кездерден заң жүзінде тіркеліп, миссионерлік қызметін бастап кеткен иеговалықтар, Дін істері агенттігі тарапынан берілген мәліметке қарағанда, өткен жылғы қайта тіркеу жұмыстары кезінде де ширақтық танытып, аталған процедурадан ұйымшылдықпен әрі жедел өткен көрінеді. Бір тұрғыдан, бұл, әрине, елімізде иеговистердің жұмысы жүйелі жолға қойылғанын көрсетсе, екінші жағынан, осы қайта тіркеу кезінде олар қасақана жасырып немесе үндемей келген бірқатар деректердің басы ашылған.

Мәселен, бұған дейін шіркеу жетекшілерінің ұсынған ақпараты бойынша, 17000 қазақстандық азамат «Иегова куәгерлері» діни бірлестігінің қатарында деп көрсетілген болатын. Алайда, діни бірлестікті құрушы азаматтар тізімін талдау барысында олардың саны 4 мыңнан сәл ғана асатыны анықталған. Қазақстандағы иеговалықтардың этникалық құрамы көпұлтты. Қатарларында орыстар, украиндар, қазақтар, татарлар, ұйғырлар, т.б. бар.

Соңғы жылдары христиандық бағыттағы діни ағымның құрамында, әсіресе жергілікті бірлестіктердің басшылығында ұлты қазақ азаматтардың көбеюі үрдісі байқалып отыр. Оңтүстік Қазақстан облысындағы «Иегова куәгерлері» діни бірлестігін құруға бастамашы болған 56 азаматтың 25-і қазақ болса, Жамбыл облысында (Шу қаласы) 57 иеговалықтың 22-сі, ал Алматы қаласында діни бірлестіктің негізін қалаған 60 адамның 19-ы қазақ болған [7].

Тәжікстанда Ехоба куәгерлерінің жұмысына 2007 жылдың қазан айында тыйым салынды. Олар 1997 жылдан бастап ресми тіркеуден өтіп, 2007 жылға дейін жұмыс істеді. Ал тыйым салуына негізгі себеп – мемлекеттік заңдарды бұзуы, миссионерлік қызметтерінің заңға сәйкес келмеуі және әскери борыштан бас тартулары.

Ал Түрікменстанда Ислам діні, оның ішінде сунниттер мен Орыс Православия шіркеуіне ғана ресми тіркеу рұқсат етілген, ал Иегова куәгерлеріне, басқа да діни ұйымдар сияқты, бұл елде жұмыс істеуге тыйым салынған. Әскери борыштан бас тартқан Ехоба куәгерлерінің мүшелерін түрмеге қамаған кездер де болған.

Ал Өзбекстан заңнамасы миссионерлікке тыйым салады. Ал миссионерлік – Ехоба куәгерлерінің негізгі жұмысы. Бірақ, бұған қарамастан, елде 1998 жылдан бері Иегова куәгерлерінің шіркеуі Ташкент облысының Шыршық қаласында орналасқан. Сонымен қатар, Иегова куәгерлерінің филиалы Ферғана қаласында да болған, бірақ 2006 жылы қайта-қайта заң бұзушылықтары үшін жабылды. Иегова куәгерлерінің «миссионерлік қызмет және прозелитизм» үшін сот алдында жауап берген.

Әзірбайжанда Иегова куәгерлері әкімшілік бақылауда. 2010 жылдың наурыз айында екі Иегова куәгерлері Бакуде ұсталды. 2010 жылдың сәуір айында үш әйел Акстафинск облысында тыйым салынған әдебиеттерді тарату кезінде ұсталды. Әзірбайжанның бұқаралық ақпарат құралдарының дерегі бойынша, Әзірбайжанның қорғаныс министрлігі ұсталған дәстүрлі емес Ехоба куәгерлері айыпталушыларының ішінде Армян Апостол шіркеуінің және Арменияның арнайы қызметінің қызметкерлері болған.

Армения республикасында Иегова куәгерлері ресми түрде тек 2004 жылы тіркеуден өтті, оған дейін 15 жыл тіркеуден өте алмай келген болатын. Армян Апостол шіркеуінің және Армян билік органдарымен Иегова куәгерлерінің қарым-қатынасы өте шиеленісіп бара жатыр [8].

Қорытынды

Қорыта айтқанда, Иегова куәгерлерінің тек Қазақстан территориясында ғана емес, басқа да посткеңестік мемлекеттер территориясында заңсыз миссионерлік қызметпен айналысып, сот ісіне де араласқан кездерін жоғарыда атап өттік. Сонымен, мақаламызды қорытындылай кетсек. Жалпы, иеговалықтардың өткен жылғы діни бірлестіктерді қайта тіркеу жұмыстары аяқталғаннан бергі кезеңде, яғни 5 жылға жуық уақыт көлемінде бірталай заң бұзушылықтарға жол беріп үлгергенін көруге болады. Тіпті ол әрекеттерін білместікпен немесе кездейсоқ емес, қасақана жасағаны анық көрінеді. ҚР Дін істері агенттігінің өкілдері бірлестік жетекшілерімен әлденеше қайтара кездесулер ұйымдастырып, онда «куәгерлер» өздерінің заң бұзбайтынын және мемлекеттік органмен сындарлы қарым-қатынас жасауға даяр екендіктерін айтқанымен, ол уәделері нақты істерімен сәйкеспей, керісінше шығып жатқанының куәсі болып отырмыз.

Атап айтқанда, олар Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекстің 375-бабының 3-бөлімінде көрсетілген талаптарды бұзуда («тіркеусіз (қайта тіркеусіз) миссионерлік қызметті жүзеге асыру»).

Сөзіміз жалаң болмас үшін бірқатар нақты мәліметтерді тілге тиек ете кетсек.

2012 жылдың 7 тамыз күні Ақмола облысы, Зеренді ауданының Зеренді ауылында осы елді мекенге заңсыз миссионерлік қызмет жүргізуге келген «Иегова куәгерлері» діни бірлестігінің өкілдері А. Алейник және Л. Емельяненко есімді азаматтар ұсталған. Дегенмен, заңсыз әрекеттерін жасап үлгермегендіктен, оларға аудан прокуратурасы заңды бұзбау туралы ескерту жасаған.

2012 жылдың 13 қараша күні Қызылорда облыстық прокуратурасы «Иегова куәгерлері» жергілікті діни бірлестігінің жетекшісі А. Жақыповқа өздерінің діни рәсімдеріне кәметке толмаған жасөспірімді тарту дерегі бойынша «ҚР прокуратурасы туралы» Заңның 25-1 бабына сәйкес ол әрекеттің заңсыз екенін айтып, ескерту жасаған [9].

Міне, «Иегова куәгерлері» діни бірлестігі мүшелерінің заң бұзушылық әрекеттерінің бір парасы осындай. Жоғарыда айтқанымыздай, бұны заң талаптарын қасақана бұзушылық деп айтпасқа амал жоқ. Өйткені, Иегованы «көргендердің» өздері суын ішіп, нанын жеп отырған Қазақстанның заңдарында жазылған ережелерді «көрмей» қалуы мүмкін бе?

«Иегова куәгерлері» тарапынан жасалынып жатқан бұл заңсыз әрекеттер еліміздің дін саласындағы оң өзгерістерге қарамастан, бұрынғы «әй дейтін ажа, қой дейтін қожа» болмаған кездегі бассыздықтарын аңсайтындар жоқ еместігін анық аңғартып тұр. Мұндай діни бірлестіктер өз қатарларын молайту үшін тіпті қолданыстағы заңдылықтарға кереғар әрі конфессияаралық татулыққа кесірін тигізетін әрекеттерге барудан да тайсалмайтынын көрсетіп беруде. Бұл, әри-

не, ұлтаралық, дінаралық тұрақтылықтың өзіндік үлгісін паш етіп, халықаралық аренада өзгеге өнеге көрсетіп отырған Қазақстан секілді елдің беделіне нұқсан келтіріп, болашағына қауіп төндіретін жайт [10]. Бейбітшілік пен бірлікті мұраты деп білген Мәңгілік Елдің ұстанымы дінаралық келісімді сақтау және төзімділік мәдениетін паш ету. Тәуелсіздігіміздің баяндылығы да өзара келісім мен бірліктің бекемдігінде екенін ұмытпаған жөн.

Әдебиеттер

- 1 Христианская община «свидетели иеговы» // <http://din-zko.gov.kz/o-konfessijakh/khristianstvo/protestantizm.html>
- 2 Артемьев А.И. Свидетели Иеговы Казахстана и Средней Азии: историко-религиоведческий анализ.
- 3 Свидетели Иеговы. Откуда ноги растут?! // Газета Мегаполис, 12.01.2014.
- 4 Рухани құлдыққа апарар жол. Халиолла Баймен, «Ислам және өркениет».
- 5 Сумрачная тень «сторожевой башни». «Свидетели Иеговы» предлагают поправки в Конституцию Казахстана // Газета Мегаполис, Александр Гурьев, Нуржан Нураденов.
- 6 «Русская мысль» N 4243, Париж 29 октября 1998 г.
- 7 Свидетели Иеговы как они нарушают законы Казахстана? // <http://www.fakt777.ru/2013/06/svideteli-iegovy-narushayut-zakony-kazahstana.html>
- 8 Свидетели Иеговы и другие: «секты» на постсоветском пространстве. // <http://www.golos-ameriki.ru/content/iegova-in-russia-ukrain-armenia-2010-11-11-107284013/190246.html>
- 9 «Свидетели Иеговы» чаще других религиозных объединений нарушают закон в Казахстане // https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/svideteli-iegovyi-chashe-drugih-religioznyih-obyedineniy-234144/
- 10 Иегованы «көргендер» заң талаптарын неге көрмейді? // <http://www.islam-orkeniet.kz/?p=5026>

References

- 1 Xristianskaya obshhina «svideteli iegovy» // <http://din-zko.gov.kz/o-konfessijakh/khristianstvo/protestantizm.html>
- 2 Artem'ev A.I. Svideteli Iegovy' Kazaxstana i Srednej Azii: istoriko-religievedcheskij analiz.
- 3 Svideteli Iegovy'. Otkuda nogi rastut?! Gazeta Megapolis, 12.01.2014.
- 4 Ruxani құлдыққа апарар жол. Xaliolla Bajmen, «Islam zhəne өrkəniет».
- 5 Sumrachnaya ten' «storozhevoj bashni». «Svideteli Iegovy» predlagayut popravki v Konstituciyu Kazaxstana // Gazeta Megapolis, Aleksandr Gur'ev, Nurzhan Nuradenov.
- 6 «Russkaya my'sl» N 4243, Parizh 29 oktyabrya 1998g.
- 7 Svideteli Iegovy' kak oni narushayut zakony' Kazaxstana? // <http://www.fakt777.ru/2013/06/svideteli-iegovy-narushayut-zakony-kazahstana.html>
- 8 Svideteli Iegovy' i drugie: «seky'» na postsovetском prostranstve. // <http://www.golos-ameriki.ru/content/iegova-in-russia-ukrain-armenia-2010-11-11-107284013/190246.html>
- 9 «Svideteli Iegovy» chashhe drugix religiozny'x ob'edinenij narushayut zakon v Kazaxstane // https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/svideteli-iegovyi-chashe-drugih-religioznyih-obyedineniy-234144/
- 10 Iegovany' «korgender» заң talaptary'n nege көrmejdі? // <http://www.islam-orkeniet.kz/?p=5026>